Bezpieczeństwo sieci

Sieci komputerowe Wykład 12

Marcin Bieńkowski

Założenia

Atakujący kontroluje pewną część sieci:

- komputery,
- routery / przełączniki,
- * nośniki (kable, fale radiowe).

Co można zepsuć?

* Poufność

Atakujący czyta nasze dane.

Integralność

- * Atakujący podszywa się pod nas.
- * Atakujący modyfikuje nasze wiadomości.

Dostępność

* Atakujący uniemożliwia nam komunikację.

Podsłuchiwanie i podszywanie się

Podsłuchiwanie we współdzielonym kanale

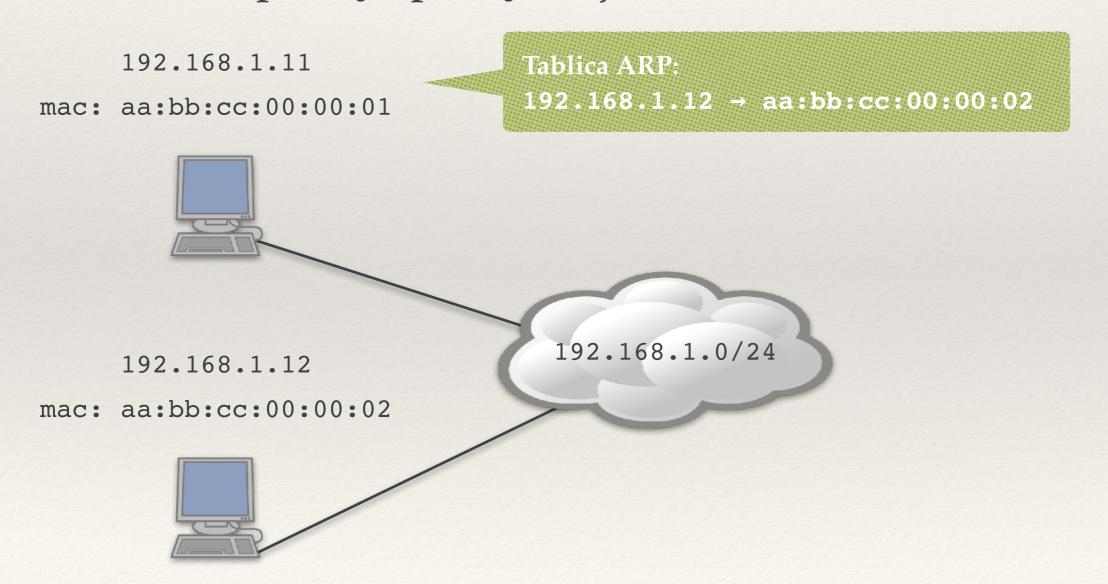
- Nieprzełączany Ethernet (z koncentratorami).
 - ◆ Wszyscy słyszą wszystkie ramki → tryb nasłuchu (promiscous mode).
- Sieci WLAN ze współdzielonym kluczem (WEP, WPA Personal)
 - * Klucze sesji przesyłane przy wiązaniu klienta z punktem dostępowym (AP).
 - * Wystarczy je podsłuchać i możemy deszyfrować całą komunikację między AP i klientem.

Przełączany Ethernet

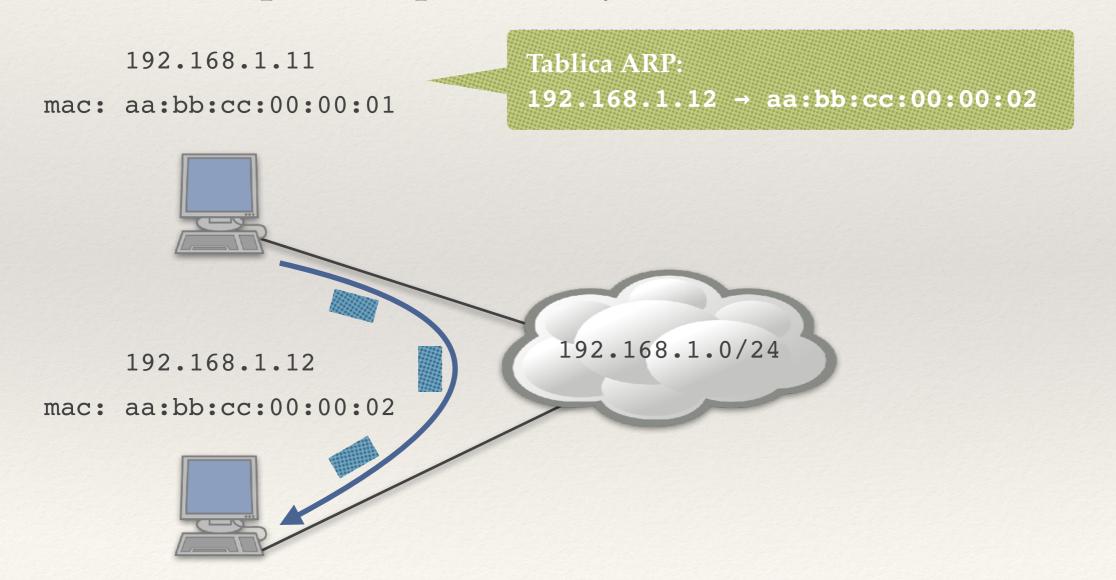
- Przełącznik ma sprzętową tablicę haszującą (CAM = content addressable memory) z wpisami "adres MAC → port".
- * Zmieniając często adres MAC można zalać CAM nowymi wpisami → przełącznik przejdzie w tryb uczenia się.

Podsłuchujemy przez wstawienie swojego urządzenia "w środku" ścieżki komunikacji.

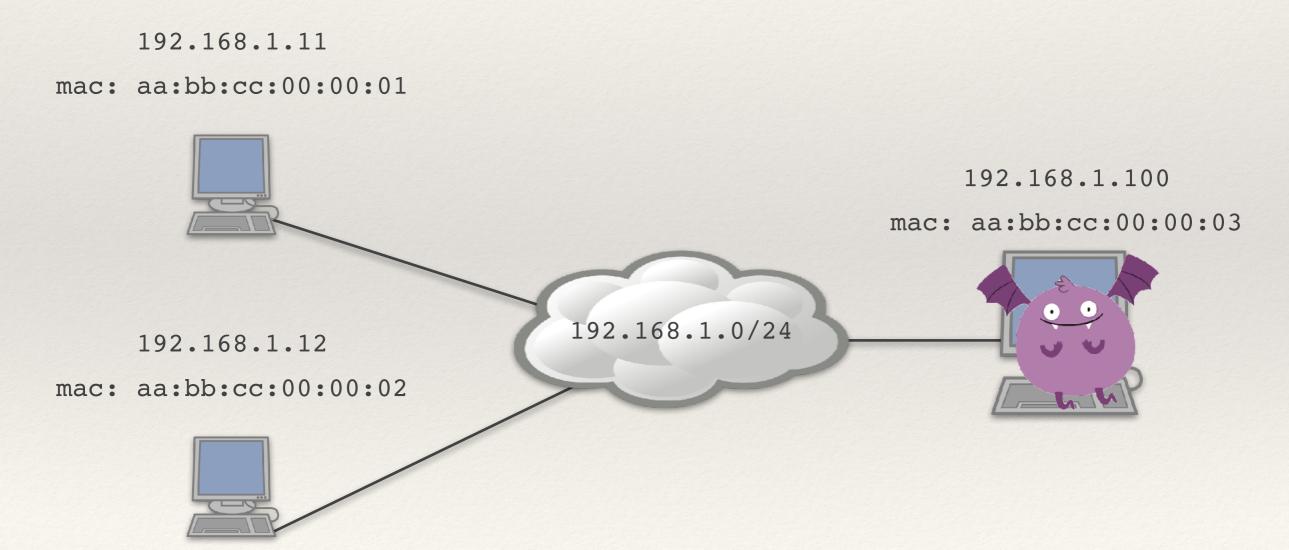
Podsłuchujemy przez wstawienie swojego urządzenia "w środku" ścieżki komunikacji.

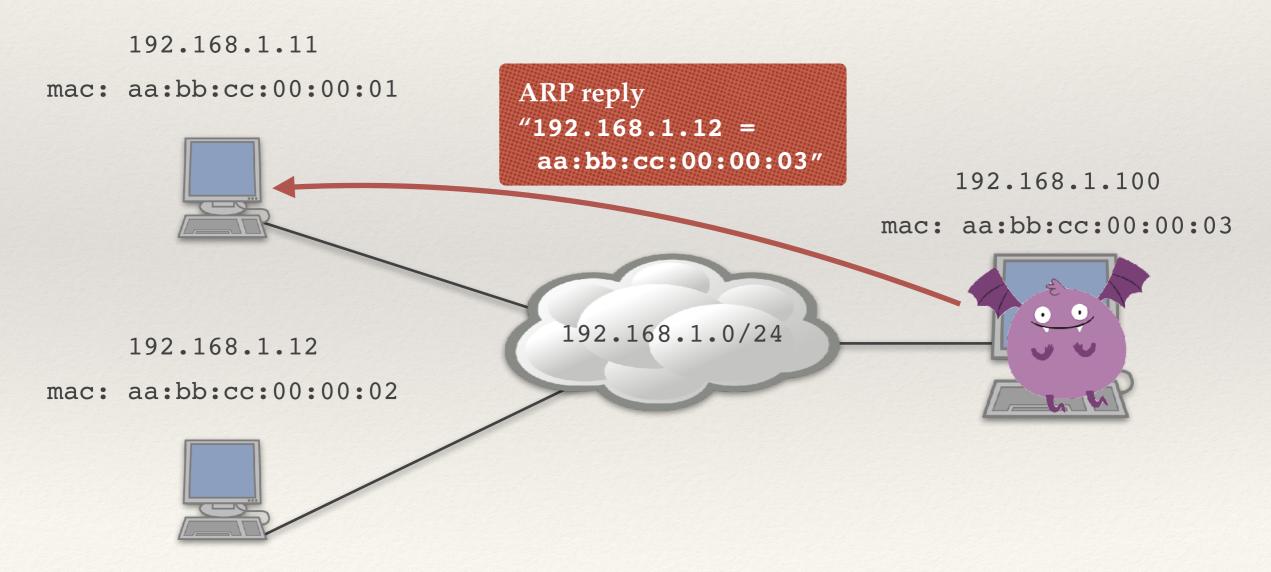
Podsłuchujemy przez wstawienie swojego urządzenia "w środku" ścieżki komunikacji.

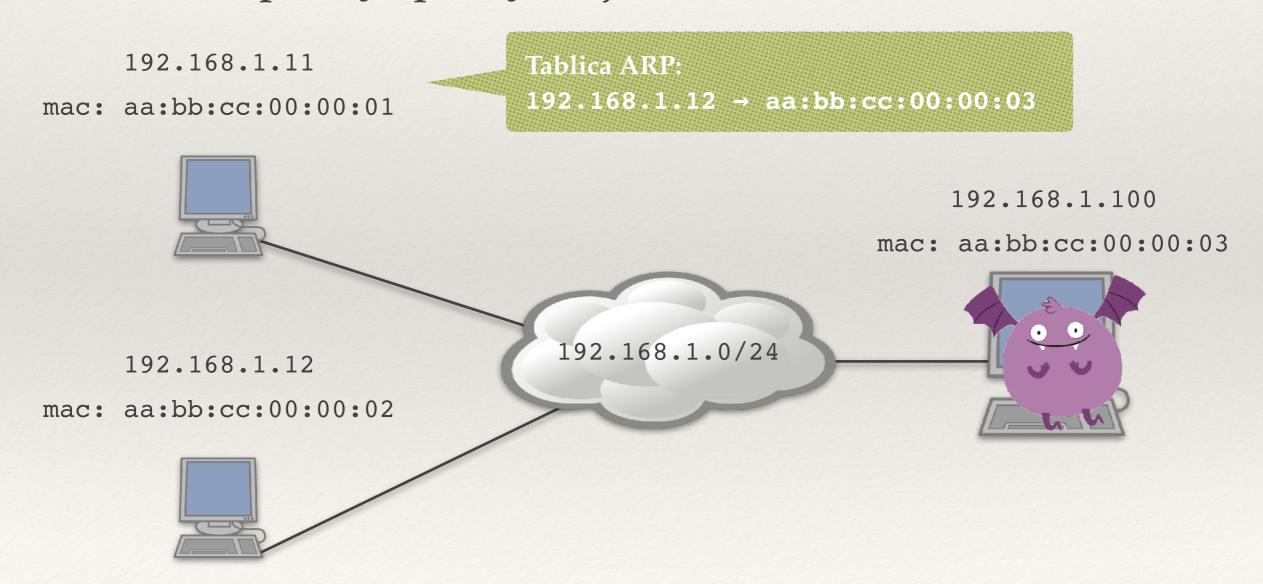
Podsłuchujemy przez wstawienie swojego urządzenia "w środku" ścieżki komunikacji.

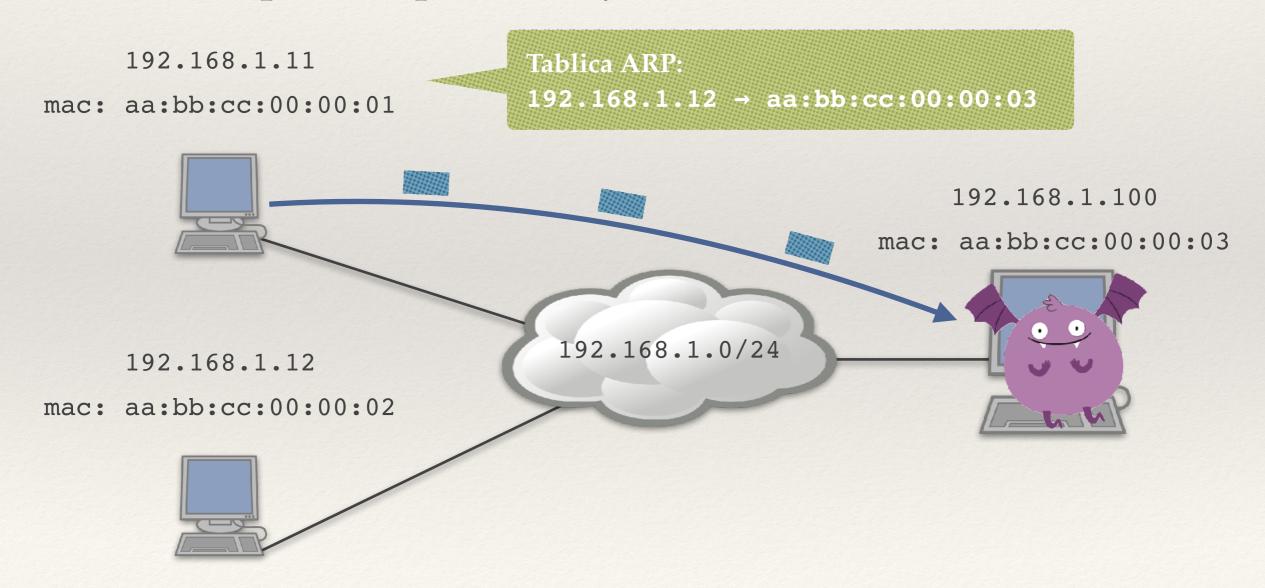
Podsłuchujemy przez wstawienie swojego urządzenia "w środku" ścieżki komunikacji.

Podsłuchujemy przez wstawienie swojego urządzenia "w środku" ścieżki komunikacji.

Podsłuchujemy przez wstawienie swojego urządzenia "w środku" ścieżki komunikacji.

Podsłuchujemy przez wstawienie swojego urządzenia "w środku" ścieżki komunikacji.

Własny serwer DHCP.

- Atakujący rozgłasza swój adres IP jako bramę domyślną.
- Dobre przełączniki mogą filtrować takie odpowiedzi.

Podsłuchujemy przez wstawienie swojego urządzenia "w środku" ścieżki komunikacji.

Własny serwer DHCP.

- * Atakujący rozgłasza swój adres IP jako bramę domyślną.
- Dobre przełączniki mogą filtrować takie odpowiedzi.
- * Własny punkt dostępowy nazywający się Free City Internet
 - * Kto sprawdza chociaż adres MAC punktu dostępowego?
 - * WPA Personal nie uwierzytelnia punktu dostępowego.

Ataki "man-in-the-middle": routing

RIP spoofing

- * RIPv1 nie ma uwierzytelniania
- * Wystarczy rozgłaszać trasę do różnych sieci o małym koszcie.

Ataki "man-in-the-middle": routing

RIP spoofing

- * RIPv1 nie ma uwierzytelniania
- Wystarczy rozgłaszać trasę do różnych sieci o małym koszcie.

Nadużycia BGP

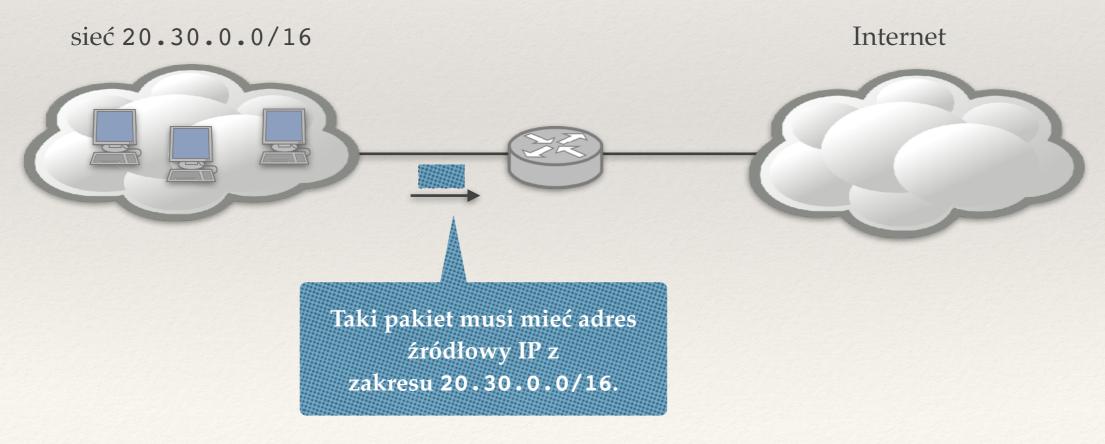
- * Są uwierzytelnienia...
- * ... ale nie sprawdzamy, czy dany zakres adresów faktycznie należy do danego AS.
- * Przykład z 2008 roku:
 - Router BGP z Pakistanu ogłosił, że ma bardzo krótką ścieżkę do zakresu adresów odpowiadających Youtube.
 - Przez pewien czas cały ruch kierowany do Youtube szedł do Pakistańskich serwerów.
 - https://www.youtube.com/watch?v=IzLPKuAOe50

IP spoofing

- * Fałszowanie adresu źródłowego IP.
 - + Unikanie odpowiedzialności za atak.
 - + Uzyskiwanie dostępu do niektórych usług.

IP spoofing

- Fałszowanie adresu źródłowego IP.
 - Unikanie odpowiedzialności za atak.
 - Uzyskiwanie dostępu do niektórych usług.
- * Rozwiązanie: ingress filtering / martian address filtering
 - * Skuteczne jeśli router jest blisko nadawcy.

Zatruwanie pamięci podręcznej DNS (1)

- * Atakujący kontroluje serwer o adresie IP = 11.22.33.44.
- * Resolver DNS (*R*) ma pamięć cache, w której pamięta niedawno odpytywane domeny.
- Atakujący chce, żeby dostał się tam fałszywy wpis amazon.com → 11.22.33.44.

Zatruwanie pamięci podręcznej DNS (1)

- * Atakujący kontroluje serwer o adresie IP = 11.22.33.44.
- * Resolver DNS (*R*) ma pamięć cache, w której pamięta niedawno odpytywane domeny.
- Atakujący chce, żeby dostał się tam fałszywy wpis amazon.com → 11.22.33.44.

Stara wersja ataku:

- * Atakujący wysyła do R zapytanie o domenę xyz.com, którą posiada.
- * R pyta o xyz.com serwer nazw kontrolowany przez atakującego.
- W odpowiedzi na zapytanie o xyz.com atakujący odpowiada dodatkowo rekordem amazon.com → 11.22.33.44.
- Współcześnie taki dodatkowy rekord zostanie zignorowany.

Zatruwanie pamięci podręcznej DNS (2)

Nowa wersja ataku:

- * Atakujący wysyła do R zapytanie o amazon.com
- * R wysyła zapytanie (przez UDP) o amazon.com do odpowiedzialnego serwera DNS (o adresie IP = X)
- Atakujący wysyła odpowiedzi DNS (datagramy UDP) podszywając się pod X.
- * R sprawdza, czy w odpowiedzi jest taki sam 16-bitowy ID jak w zapytaniu...
- * ... wystarczy, że atakujący wyśle 216 odpowiedzi ze wszystkimi możliwymi ID.

Zapobieganie:

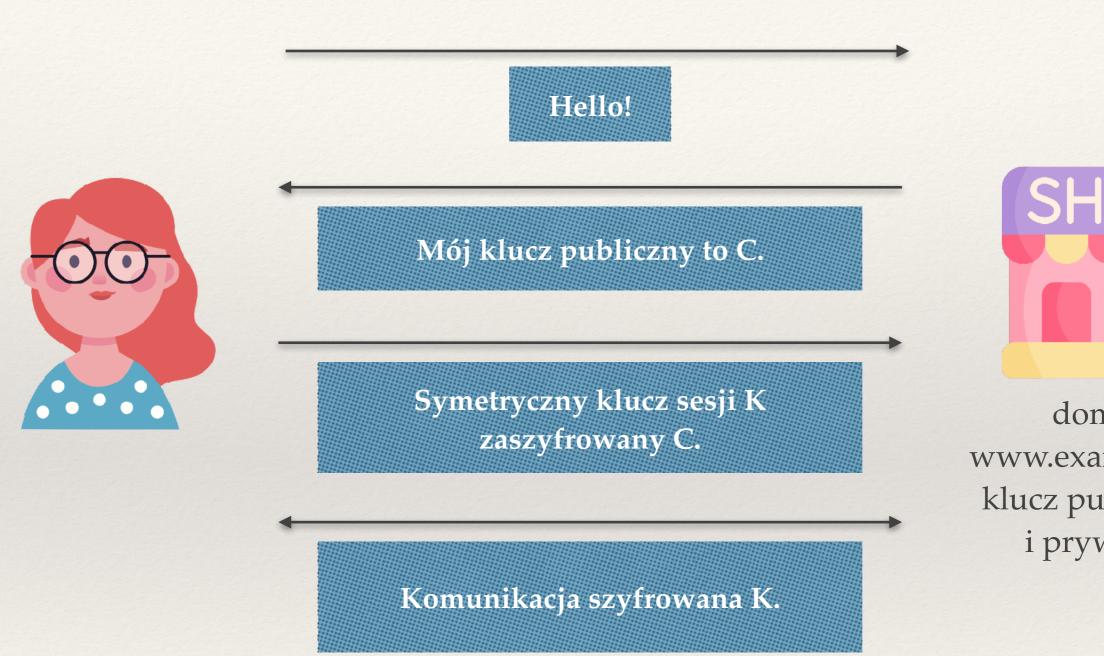
- ♦ DNSSEC (kryptograficzne uwierzytelnianie pakietów DNS) → stosowane m.in.
 przez serwery główne DNS.
- * Ataki na DNS są mniej współcześnie mniej skuteczne ze względu na uwierzytelnianie punktów końcowych połączenia (w TLS).

Kryptografia na ratunek

TLS (1)

- * Następca SSL (Secure Socket Layer).
- * Warstwa pośrednicząca pomiędzy warstwą transportową i warstwą aplikacji.
- * Odpowiada za szyfrowanie i uwierzytelnianie.
- * Większość tradycyjnych usług ma swoje szyfrowane warianty:
 - + HTTPS = HTTP + TLS
 - + POP3 + TLS
 - * SMTP + TLS

TLS (2)

domena
www.example.com,
klucz publiczny *C*i prywatny *c*

TLS (3)

Uwierzytelnianie serwera: za pomocą certyfikatu.

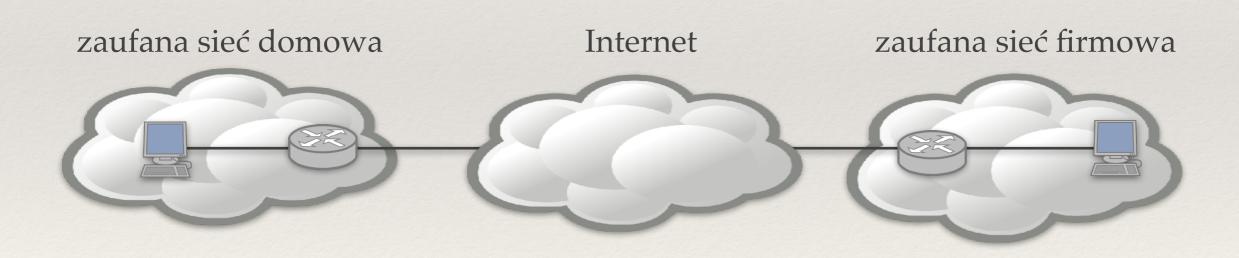
- * Klucz publiczny serwera jest podpisany przez centrum uwierzytelniające (CA).
- Możemy zweryfikować autentyczność tego podpisu bo mamy klucz publiczny centrum (w przeglądarce).

Uwierzytelnianie klienta: za pomocą loginu i hasła.

VPN = Wirtualna sieć prywatna

- Mamy dwie sieci połączone Internetem i chcemy zrobić z nich jedną logiczną sieć.
- * Transmisja wewnątrz każdej z nich jest bezpieczna, ale transmisja w Internecie już nie.

Tunelowanie

Model warstwowy

Protokół warstwy i+1 jest przesyłany jako dane protokołu warstwy i.

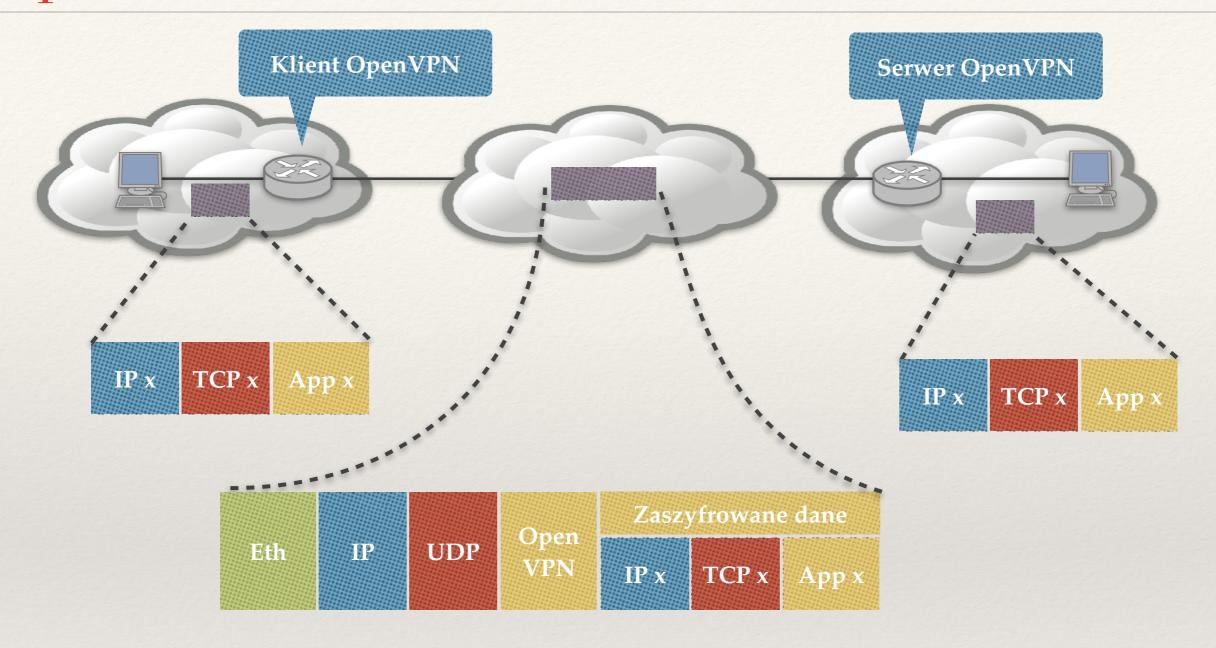
Tunelowanie

- Przesyłanie pewnych usług sieciowych za pomocą innych usług sieciowych w sposób łamiący standardowy model warstwowy.
- Cel: zestawianie wirtualnego (często szyfrowanego) połączenia.
- Poznaliśmy już tunelowanie pakietów IPv6 w pakietach IPv4.

VPN, dwa popularne podejścia:

- * IPSec: tunelowanie (szyfrowanych) pakietów IP w danych pakietów IP.
- OpenVPN lub WireGuard: tunelowanie (szyfrowanych) pakietów IP w danych protokołu UDP.

OpenVPN lub WireGuard

- * Logiczne działanie tak jakby klient i serwer VPN stanowiły jedno urządzenie (router).
- * W przypadku OpenVPN możliwe jest też tunelowanie ramek.

SSH (Secure SHell)

Standardowe narzędzie pracy zdalnej (w terminalu tekstowym).

- * Następca nieszyfrowanego telneta.
- Mechanizmy szyfrowania jak przy TLS.
- * Co z uwierzytelnianiem serwera?

SSH: uwierzytelnianie serwera

Nie wiemy, czy łączymy się z dobrym serwerem!

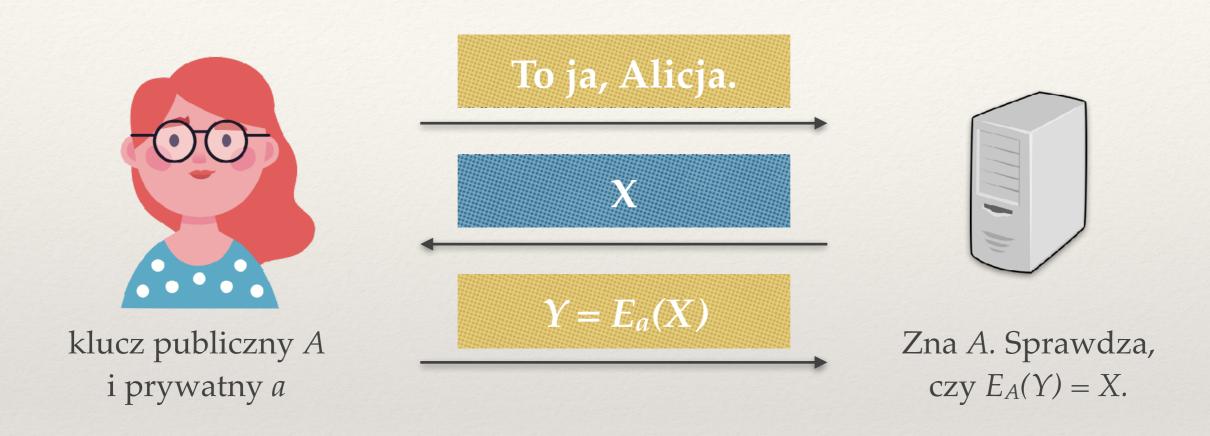
 Przy pierwszym połączeniu serwer przesyła nam klucz publiczny, program klienta oblicza funkcje skrótu klucza.

```
The authenticity of host 'ssh-server.example.com (12.18.49.21)' can't be established. RSA key fingerprint is 98:2e:d7:e0:de:9f:ac:67:28:c2:42:2d:37:16:58:4d. Are you sure you want to continue connecting?
```

- Warto skomunikować się z opiekunem serwera i zweryfikować poprawność funkcji skrótu.
- * Po zaakceptowaniu klucz publiczny serwera zostaje zapisany lokalnie.

SSH: uwierzytelnianie klienta

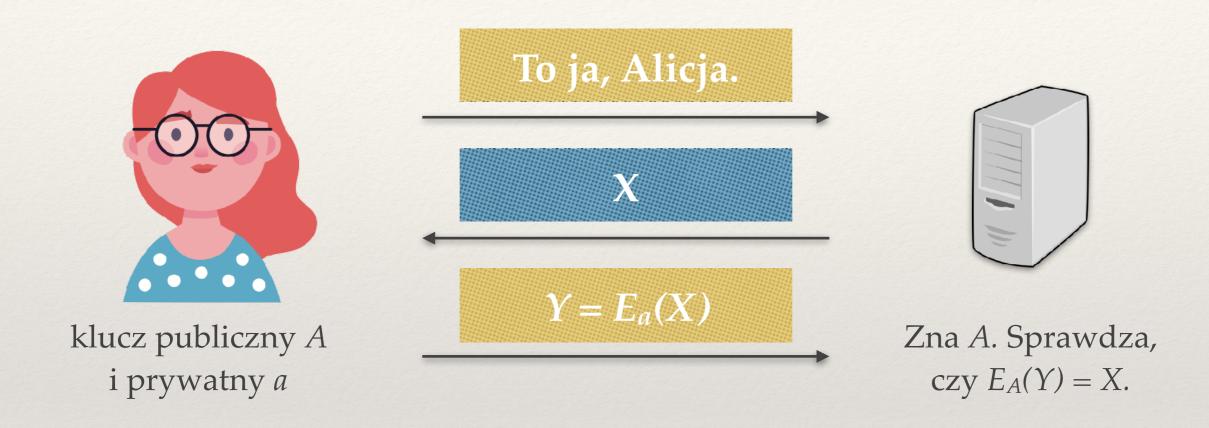
* Klient może po prostu podać hasło do konta. Albo:

* Serwer zna klucz publiczny *A*, bo Alicja zapisała go uprzednio w pliku authorized keys na serwerze.

SSH: uwierzytelnianie klienta

* Klient może po prostu podać hasło do konta. Albo:

- * Serwer zna klucz publiczny *A*, bo Alicja zapisała go uprzednio w pliku authorized_keys na serwerze.
- * Lepsze niż hasło, bo np. nie działa atak powtórzeniowy.

Tunelowanie TCP w SSH

- Jeśli mamy konto na zdalnej maszynie, możemy szyfrować połączenia z tymi usługami za pomocą ssh.
- * ssh -L 4025:localhost:25 user@zdalny-serwer

przekazuje segmenty TCP skierowane do portu 4025 lokalnego komputera w (zaszyfrowanych) danych SSH do zdalny-serwer (do portu 22) a następnie do portu 25 zdalny-serwer.

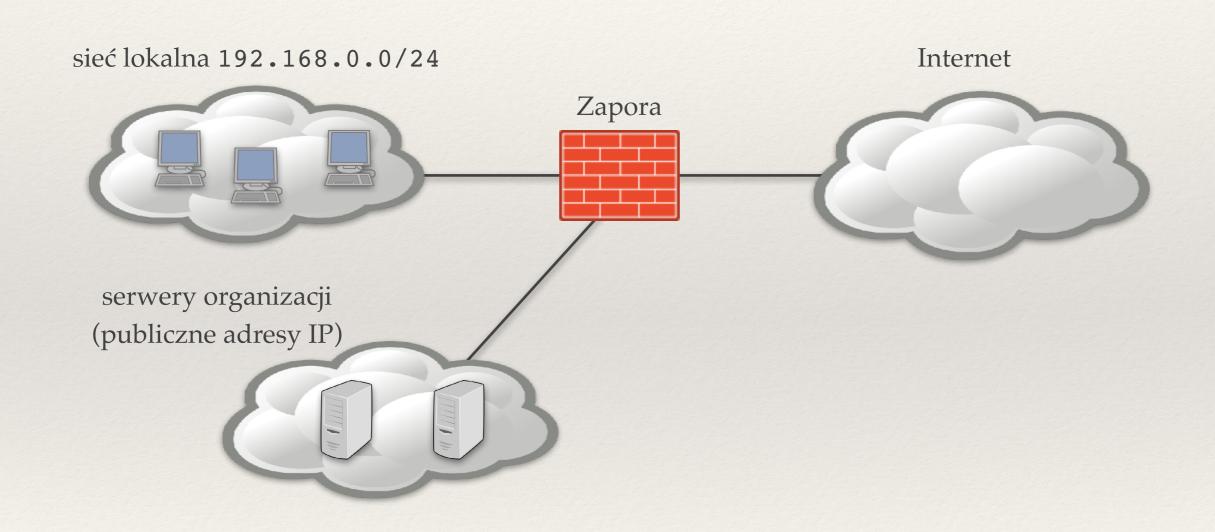
Zapora: kontrolowanie dostępu

Po co?

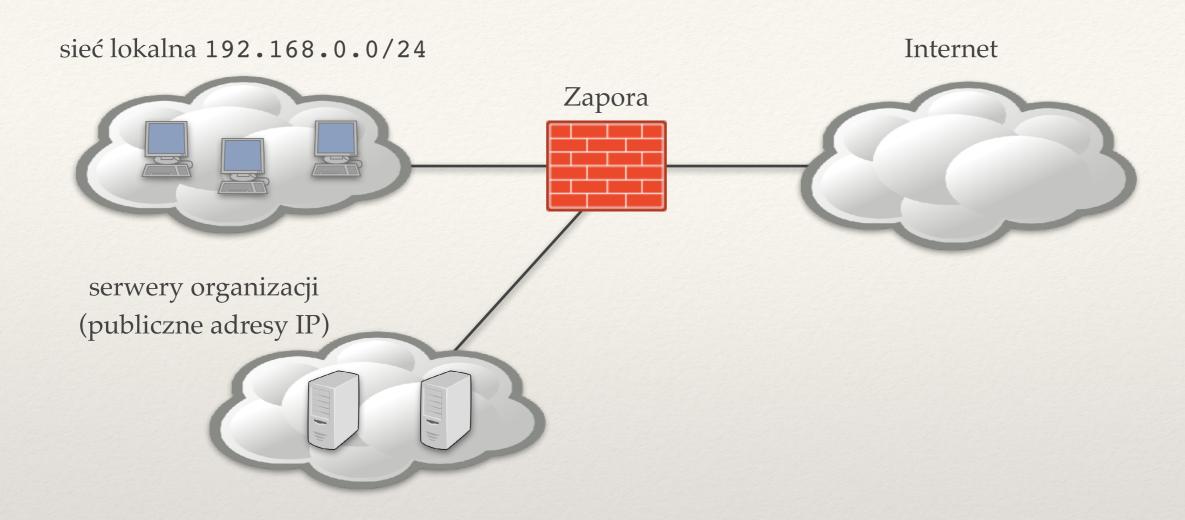
- Pierwsza linia obrony.
- * Rejestrowanie i kontrolowanie dostępu do usług.

Gdzie?

 Często zapora jest osobnym urządzeniem, pełniącym też funkcję routera:

Polityka

Zapora realizuje pewną politykę bezpieczeństwa. Przykładowo:

- * Wpuszcza pakiety do serwerów organizacji (do określonych portów).
- Wpuszcza pakiety do portu SSH serwerów tylko z sieci wewnętrznej.
- Nie wpuszcza pakietów do sieci wewnętrznej.

Klasyfikacja filtrów pakietów

Filtry proste (warstwa sieciowa)

- Analizują tylko nagłówki IP (+ porty).
- Szybkie, bardzo nieprecyzyjne.

Filtry stanowe (warstwa transportowa)

- Analizują nagłówki IP i TCP.
- Śledzą nawiązywania połączenia TCP, pamiętają stan połączenia.

Filtry działające w warstwie aplikacji

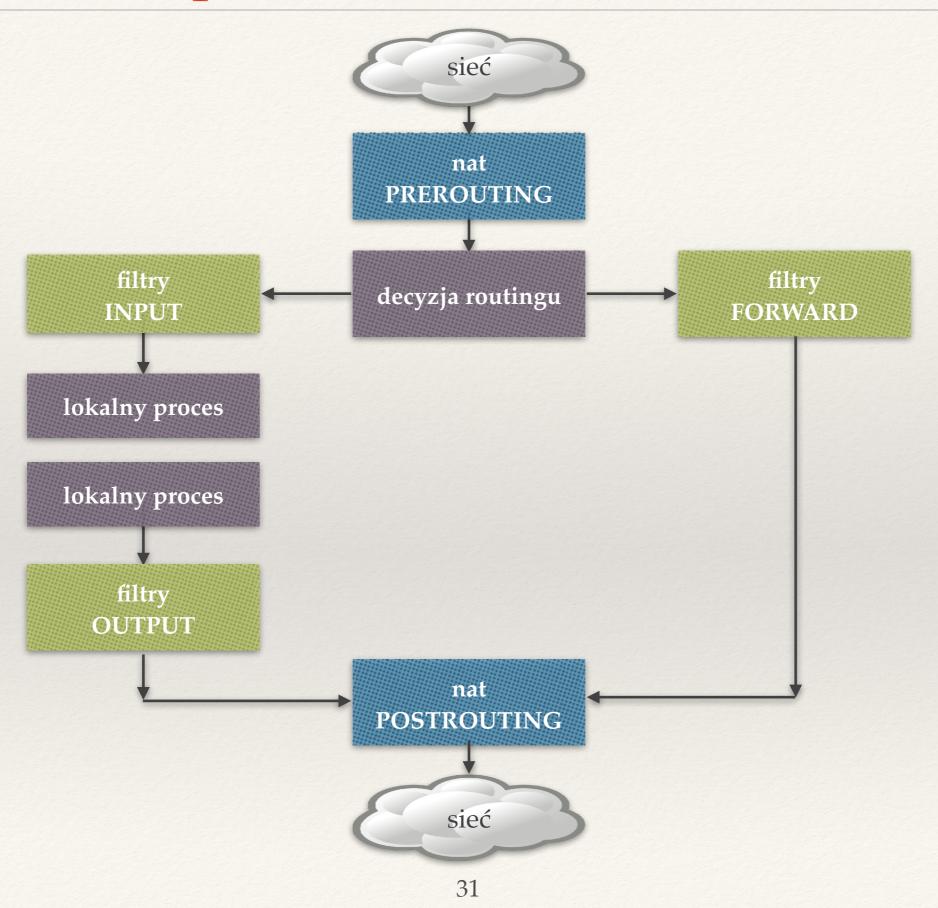
- Analizują zawartość segmentów i datagramów
- Np. w przypadku FTP otwierają dodatkowy port na dane.
- * To co innego niż "zapory aplikacji", które analizują wywołania systemowe aplikacji.

Netfilter/nftables

Filtr pakietów w Linuksie

- * Filtr stanowy.
- Elementy filtra działającego w warstwie aplikacji (możliwość śledzenia połączeń niektórych protokołów).

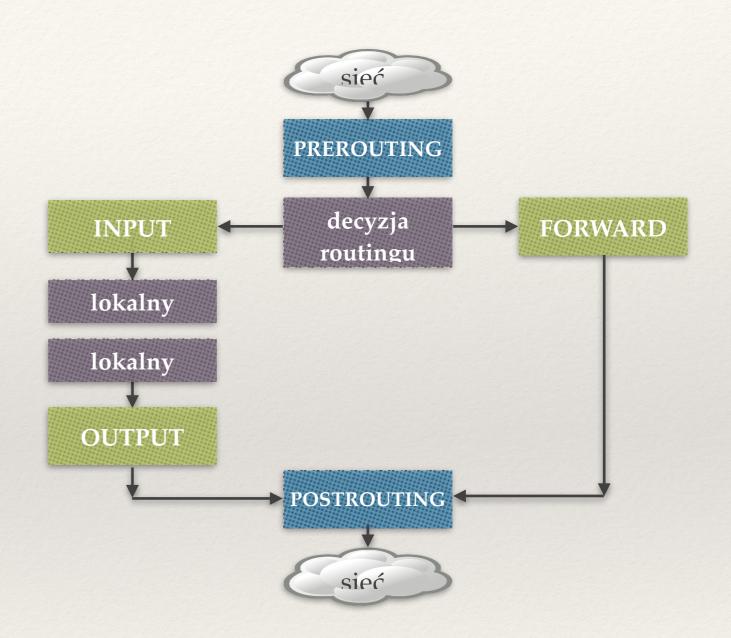
Przetwarzanie pakietów (1)

Przetwarzanie pakietów (2)

Idea

- Tworzymy łańcuch reguł.
- Reguły z łańcucha są uruchamiane w odpowiednim miejscu diagramu.
- Reguły w łańcuchach
 przetwarzane po kolei do
 pierwszej pasującej reguły.

Przykładowy łańcuch (pakiety wychodzące)

```
table inet my_table {
  chain my_chain {
    type filter hook output priority filter;
    accept
  }
}
```

* Akceptuj wszystkie pakiety wychodzące

Przykładowy łańcuch (pakiety przychodzące)

Czy to wystarczy?

 Pakiety wychodzące np. do portu 80 bedą wypuszczane, ale odpowiedzi na te pakiety bedą odrzucane.

Stan połączeń

Nieprecyzyjna heurystyka (stosowana w prostych filtrach)

* Wpuść pakiety przychodzące do portów ≥ 32678.

Filtry stanowe

- Możemy wpuszczać pakiety związane wysłanymi pakietami.
- * W szczególności segmenty TCP już nawiązanego połączenia.

Przykładowy łańcuch (pakiety przychodzące)

```
table inet my_table {
   chain my_chain {
     type filter hook input priority filter;
   ct state established accept
   ct state new tcp dport 22 accept
   reject
}
```

- * Akceptuj wszystkie pakiety przychodzące do portu SSH.
- * Akceptuj odpowiedzi na już wysłane pakiety.
- * Odrzuć resztę.

Odrzucanie pakietów

Zgodnie ze standardem:

- * Przez reject.
- * Zapora odpowie komunikatem ICMP port-unreachable.

Wyrzucenie pakietu bez żadnego komunikatu:

- * Przez drop.
- ♦ Utrudnia pracę skanerów portów → muszą czekać na timeout dla połączenia.

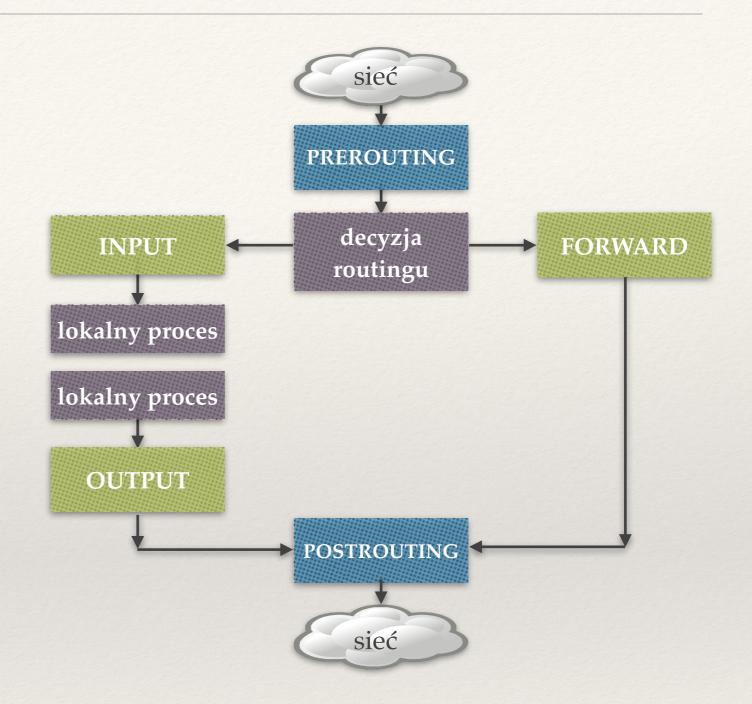
NAT

POSTROUTING:

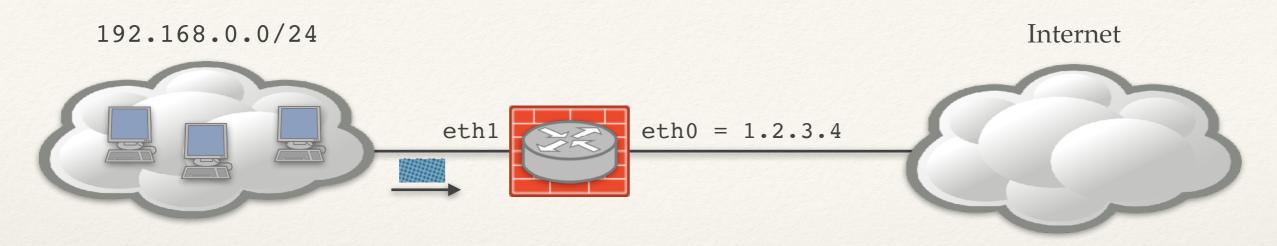
- Podmiana źródłowych adresów IP.
- * Ostatnia czynność przed wysłaniem pakietu.

PREROUTING:

- Podmiana docelowych adresów IP
- * Przykładowo: przekierowanie do innego komputera.

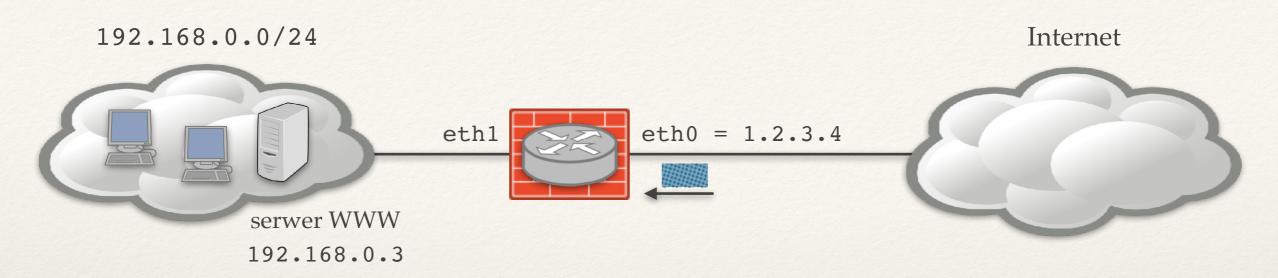
Źródłowy NAT (SNAT)

Podmiana adresu źródłowego pakietu wychodzącego z LAN:

```
table ip my_nat_table {
   chain my_chain {
     type nat hook postrouting priority srcnat;
     ip sadddr 192.168.0.0/24 oif eth0 snat 1.2.3.4
   }
}
```

Docelowy NAT (DNAT)

Podmiana adresu docelowego pakietu przychodzącego do LAN:

```
table ip my_nat_tables {
   chain my_chain {
     type nat hook prerouting priority dstnat;
     iif eth0 tcp port 80 dnat 192.168.0.3:80
   }
}
```

Źródła podatności na ataki

Źródła podatności na ataki

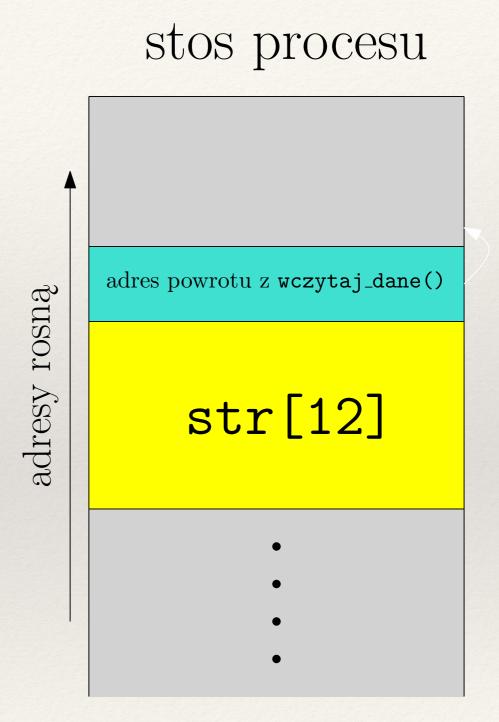
- * Źle zaprojektowane protokoły.
- * Błędy implementacji.
 - * Najczęściej: brak weryfikacji poprawności wprowadzanych danych.
 - Atakujący zmusza aplikację do wykonania nieprzewidzianych operacji.
- Czynnik ludzki

Błędy implementacji: przepełnienie bufora

```
void wczytaj_dane() {
  char str[12];
  scanf ("%s", str);
}
```

Atakujący wpisuje:

- jakieś 12 znaków,
- odpowiedni adres powrotu,
- * kod maszynowy do uruchomienia.

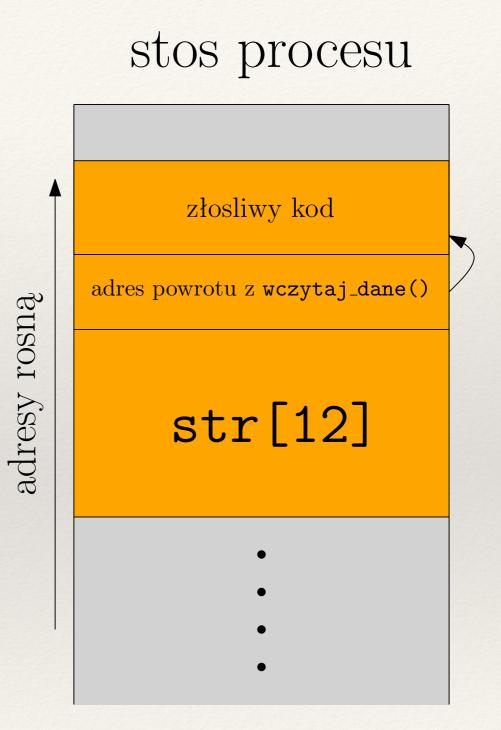

Błędy implementacji: przepełnienie bufora

```
void wczytaj_dane() {
  char str[12];
  scanf ("%s", str);
}
```

Atakujący wpisuje:

- jakieś 12 znaków,
- odpowiedni adres powrotu,
- * kod maszynowy do uruchomienia.

Błędy implementacji: atak typu ../

Pomocniczy skrypt WWW

- * skrypt jest w katalogu /var/www/.
- * skrypt jest programem wyświetlającym zawartość pliku.
- * Przykładowo http://example.com/skrypt?plik=test wyświetla zawartość pliku /var/www/test.

Błędy implementacji: atak typu ../

Pomocniczy skrypt WWW

- * skrypt jest w katalogu /var/www/.
- * skrypt jest programem wyświetlającym zawartość pliku.
- Przykładowo http://example.com/skrypt?plik=test
 wyświetla zawartość pliku /var/www/test.
- * Co otrzymamy po wejściu na stronę http://example.com/skrypt?plik=../../etc/passwd?

Błędy implementacji: atak SQL injection

Aplikacja WWW odwołująca się do bazy danych

- Skrypt dostaje przez formularz argument \$user i wykonuje polecenie
 - * mysql_query("SELECT * FROM tab WHERE user = '\$user'");

Błędy implementacji: atak SQL injection

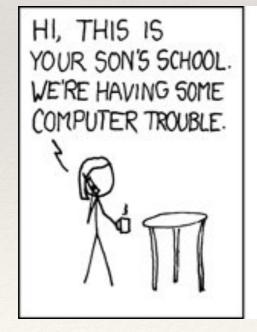
Aplikacja WWW odwołująca się do bazy danych

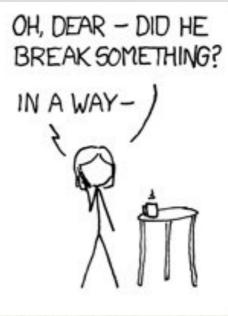
- Skrypt dostaje przez formularz argument \$user i wykonuje polecenie
 - * mysql query("SELECT * FROM tab WHERE user = '\$user'");
- * Podajemy w tym polu: x' OR '1'='1

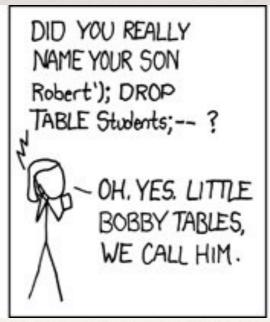
Błędy implementacji: atak SQL injection

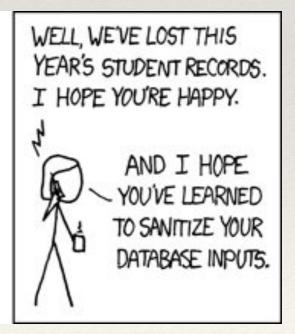
Aplikacja WWW odwołująca się do bazy danych

- Skrypt dostaje przez formularz argument \$user i wykonuje polecenie
 - * mysql_query("SELECT * FROM tab WHERE user = '\$user'");
- Podajemy w tym polu: x' OR '1'='1
- * Albo lepiej: x'; DROP TABLE tab; --

Obrazek ze strony https://xkcd.com/327/

Błędy implementacji: wysyłanie części RAM procesu

- Protokół: otrzymujemy od serwera fragment przechowywanej przez niego tablicy.
 - * Klient prosi go o więcej niż rozmiar tablicy + serwer nie sprawdza tego rozmiaru.
 - * Serwer odsyła część pamięci procesu.
 - * Przykład: SSL heartbleed.

Błędy implementacji

Co można zrobić?

- * Zawsze sprawdzać poprawność danych od użytkownika
 - * Sprawdzanie danych po stronie klienta nie jest bezpieczne: np. nie można zakładać, że użytkownik używa przepisowego klienta usługi.
- Ogólne techniki na poziomie jądra: np. zabronienie wykonywania programów na stosie.
- * Zasada minimalnych uprawnień:
 - program A działający z uprawnieniami B ma lukę;
 - * atakujący może wykonać to, na co pozwalają uprawnienia B.

Czynnik ludzki: phishing

Obrazek ze strony http://resources.infosecinstitute.com/category/enterprise/phishing/

Odnośnik "Your Account" prowadzi na stronę atakującego http://www.netflix.domena.com/.

- * Wygląda bardzo podobnie do http://www.netflix.com/.
- * Atakujący może mieć dla niej również poprawny certyfikat HTTPS.

Skanowanie portów

Wyszukiwanie otwartych portów

- * nmap
- Przykładowe rodzaje:
 - connect scan,
 - + SYN scan,
 - ustawianie różnych dziwnych flag (np. RST+PSH).
- Najczęściej wykorzystywane narzędzie w filmach: https://nmap.org/movies/

Blokowanie dostępu

Denial of Service (DoS) = Blokowanie dostępu do usług

Po co?

- Głównie wymuszenia okupu od dochodowych stron, instytucji finansowych itp.
- * Czasem zemsta: spamerzy atakujacy serwisy antyspamowe.

Proste ataki DoS

- * Zakłócanie fizycznego kanału.
 - * Łatwe zakłócanie sieci bezprzewodowej.

Proste ataki DoS

- * Zakłócanie fizycznego kanału.
 - Łatwe zakłócanie sieci bezprzewodowej.
- * Zalewanie łącza pakietami.
 - * Np. komunikatami ICMP echo.
 - * Problem dla atakującego: musi być w stanie wysyłać szybciej komunikaty niż ofiara odbierać.

Proste ataki DoS

- * Zakłócanie fizycznego kanału.
 - Łatwe zakłócanie sieci bezprzewodowej.
- * Zalewanie łącza pakietami.
 - * Np. komunikatami ICMP echo.
 - * Problem dla atakującego: musi być w stanie wysyłać szybciej komunikaty niż ofiara odbierać.
- * Wyczerpywanie zasobów serwera / mocy obliczeniowej.

* Zapytania z (fałszywym) adresem źródłowym równym adresowi ofiary.

ofiara

IP = 12.34.56.78

* Zapytania z (fałszywym) adresem źródłowym równym adresowi ofiary.

* Zapytania z (fałszywym) adresem źródłowym równym adresowi ofiary.

- Zapytania z (fałszywym) adresem źródłowym równym adresowi ofiary.
- Ofierze trudniej wyśledzić atakującego.
- Odpowiedź może być większa niż zapytanie (DNS do 70:1, NTP do 20:1).

Wariant odbitego DoS: smurf attack

- * Wykorzystuje ICMP echo (ping).
- * Rozmiar odpowiedzi podobny do rozmiaru zapytania...
- * ... ale możemy wysłać *jeden* pakiet do przełącznika na adres broadcast!
- Przełącznik go zwielokrotni i wyśle do wszystkich uczestników sieci lokalnej.
- Wszyscy z LAN odpowiedzą ofierze.

Wyczerpywanie zasobów

Limit jednoczesnych połączeń.

- * Nawiązujemy połączenie TCP i nic nie wysyłamy.
- * Opcjonalnie: wiele protokołów na początku wysyła długość komunikatu: wysyłamy długość a potem już nic.

Dużo komunikatów TCP SYN.

- Jądro utrzymuje tworzoną przez listen() kolejkę połączeń TCP oczekujących na nawiązanie.
- Kolejka ma ograniczoną wielkość.

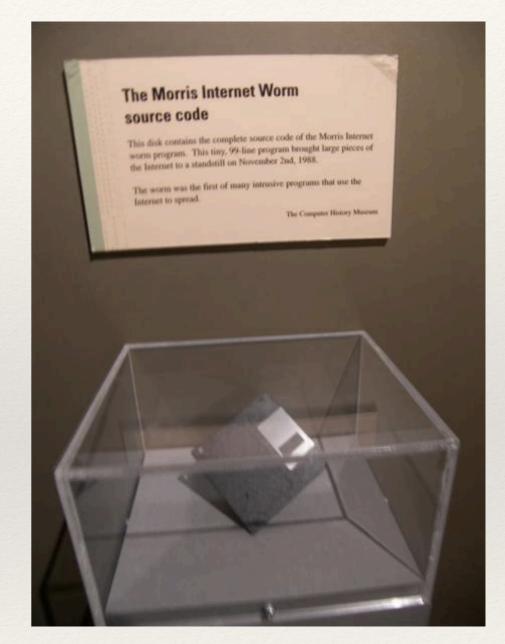
Dużo fragmentów pakietów IP.

* Jądro musi utrzymywać te pakiety do późniejszego ich łączenia.

Rozproszony DoS (DDoS)

DDoS = Distributed DoS

- Wykonywany z wielu komputerów pod kontrolą atakującego (botnet).
- * Komputery uprzednio zainfekowane:
 - wirusem (wykorzystanie czynnika ludzkiego) lub
 - robakiem internetowym (wykorzystanie luk w bezpieczeństwie).

Obrazek ze strony https://en.wikipedia.org/wiki/Morris_worm

Lektura dodatkowa

- * Kurose & Ross: rozdział 8.
- * Tanenbaum: rozdział 8.
- * Nftables HOWTO: https://wiki.nftables.org/

Zagadnienia

- * Co to jest pamięć CAM i jak stosuje się ją w przełącznikach? Jak można ją przepełnić?
- Opisz atak typu ARP spoofing.
- Co oznacza termin IP spoofing? Na czym polega metoda weryfikacji tak zmodyfikowanych pakietów (ingress filtering)?
- Na czym polega atak RIP spoofing?
- Na czym polega zatruwanie pamięci podręcznej serwera DNS?
- Jak wygląda uwierzytelnianie serwera SSH?
- Na czym polega uwierzytelnianie użytkownika przez SSH z wykorzystaniem kluczy RSA?
- Podaj przykłady tunelowania.
- Rozwiń skrót VPN. Do czego służy?
- Porównaj wady i zalety filtrów pakietów: prostych, stanowych i działających w warstwie aplikacji.
- Do czego służą moduły input, output, forward w filtrze Netfilter/nftables?
- W jakich łańcuchach zapory Linuksa wykonywany jest źródłowy a w jakich docelowy NAT?
- Przedstaw przykładowe ataki wykorzystujące brak sprawdzania poprawności wprowadzanych danych.
- Wyjaśnij pojęcia: robak internetowy, botnet.
- Na czym polega phishing?
- * Co to jest skanowanie portów? Po co się je wykonuje?
- Co to sa ataki DoS i DDoS?
- Na czym polega atak typu odbity (reflected) DoS?